

ABOUT VOCAL MUSIC TECHNIQUES IN THE TEACHING OF SONGS ABOUT THANH HOA

Trinh Thi Thuy Khuyen

Thanh Hoa University of Culture, Sports and Tourism

Email: trinhthithuykhuyen@dvttdt.edu.vn

Received: 19/9/2021

Reviewed: 20/02/2022

Revised: 11/4/2022

Accepted: 23/5/2022

Released: 23/5/2022

DOI:

Vocal music is an art that uses music and language to express thoughts and feelings in the most effective way. Each person's voice is considered the best "live musical instrument". Practicing vocal music techniques aims at promoting the full potential of each voice. Then, these techniques will be applied to perform songs in general and songs about Thanh Hoa in particular. Therefore, the choice of vocal music techniques in teaching songs is very necessary for the vocal training process,

Key words: Vocal music techniques; songs about Thanh Hoa

1. Giới thiệu

Thanh nhạc là một môn học thực hành mang tính đặc thù! Giọng hát con người là một nhạc cụ đặc biệt có thể truyền tải một cách dễ hiểu và tinh tế nhất đến với người nghe. Đối với người học Thanh nhạc nếu không có năng khiếu, không có giọng hát thì dù có học trình độ âm nhạc cao đến đâu cũng không thể hát hay được. Ngược lại, những người có giọng hát bẩm sinh tốt nhưng không được học, không được rèn luyện thì cũng không thể phát triển giọng hát một cách hoàn hảo được. Chính vì vậy, đào tạo thanh nhạc “bài bản”, chính quy sẽ giúp cho người học biết cách phát triển giọng hát, rèn luyện giọng hát của mình một cách tự nhiên và biết áp dụng trong các thể loại bài hát. Trong đó, việc rèn luyện và áp dụng các kỹ thuật thanh nhạc vào ca khúc Việt Nam nói chung, ca khúc viết về Thanh Hóa nói riêng cũng cần phải đảm bảo những yêu cầu về kỹ thuật để làm cho người nghe cảm nhận được hết những cái hay, cái đẹp và ý nghĩa của từng ca khúc muốn nhắn gửi đến khán giả. Để làm được điều này, giảng viên dạy thanh nhạc phải hiểu rõ nội dung, tính chất âm nhạc, thông điệp trong bài hát để phân tích, giảng giải, hướng dẫn người học áp dụng các kỹ thuật thanh nhạc vào ca khúc đạt hiệu quả cao nhất.

Để hiểu về ca khúc, tác giả Dương Anh cho rằng: “Ca khúc là danh từ dùng để gọi những tác phẩm âm nhạc được thể hiện bằng giọng người (thanh nhạc). Nó là sản phẩm của

một tập thể, hay do nhạc sĩ chuyên nghiệp sáng tác. Ca khúc do hai bộ phận hợp thành đó là âm nhạc và lời ca” [1, tr.7].

Còn ca khúc viết về Thanh Hóa được nhà thơ Vương Anh khái quát trong Tuyển tập “Nửa thế kỷ ca khúc xứ Thanh”: Đó là món quà dâng tặng “Đất nước và con người Thanh Hóa” một vùng quê “Địa linh nhân kiệt, biển bạc rừng vàng”, của hội tụ âm vang giọng hò sông Mã, sông Chu. Còn đó trắng đọi “múa đèn Đông Anh”, đập giờn vó ngựa “Trò múa Xuân Phả”, âm thanh của suối thờ, thác reo và nhịp sáo Mông, Khèn, Thái, Khua Luống, Xường Mường, Páo dung của người Dao, “Múa đuốc” của người Thổ. Xứ Thanh còn là nhân chứng lịch sử của cách mạng, của những cuộc kháng chiến chống ngoại xâm, bảo vệ nền độc lập của dân tộc... Trong công cuộc đổi mới đất nước, Thanh Hóa mãi mãi tiềm năng của văn hóa vật thể và phi vật thể”... [6, tr.4]

Do đó trong phạm vi bài viết này, tác giả phân tích đặc điểm âm nhạc, nội dung tác phẩm và tính chất của một số ca khúc viết về Thanh Hóa, qua đó áp dụng rèn luyện kỹ thuật thanh nhạc cơ bản trong việc dạy hát.

2. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

Thanh Hóa là địa phương có nhiều danh lam thắng cảnh đẹp, có các làn điệu dân ca, dân vũ độc đáo được rất nhiều tác giả quan tâm nghiên cứu và là đề tài sáng tác yêu thích của các nhạc sĩ... Trong bài viết này, chúng tôi nghiên cứu vấn đề rèn luyện các kỹ thuật thanh nhạc áp dụng vào các ca khúc viết về Thanh Hóa để làm nổi bật những nét đặc trưng, độc đáo của âm nhạc xứ Thanh đồng thời phát huy các kỹ thuật thanh nhạc tiên tiến trong việc dạy hát.

Kỹ thuật thanh nhạc là điều quan trọng và rất cần thiết mà ai học hát đều phải nắm vững để có thể thực hành và áp dụng vào các thể loại bài hát. Về các vấn đề kỹ thuật thanh nhạc ở trong cuốn “Phương pháp sư phạm thanh nhạc chương trình đại học” của Nguyễn Trung Kiên (2001), tác giả cho rằng: “Đây là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của việc đào tạo ca sĩ. Phát triển kỹ thuật thanh nhạc là công việc hoàn thiện mọi mặt của giọng hát và nắm vững những thói quen đúng khi hát. Công việc này được gọi là luyện giọng, bao gồm: dạy biết điều khiển giọng hát với chức năng cộng minh, nắm vững cách vận dụng hơi thở phù hợp, biết vận dụng các âm sắc khác nhau trên các âm khu của giọng, luyện tập phát triển mở rộng âm vực của giọng... Phát triển kỹ thuật thanh nhạc luôn gắn liền với hát liền giọng (cantilena), hát nảy (staccato), hát nhanh nhiều nốt (passage), hát nhỏ dần (diminuento), hát rung, láy (trio)... [4, tr.12]”.

Trong cuốn “Phương pháp dạy thanh nhạc” của Hồ Mộ La có viết “Hát trên nền hơi”, “Dựng âm thanh ngân vang”, “Hát legato sao cho âm thanh như những hạt ngọc sâu chuỗi với nhau”, “Hãy hát sao cho hơi thở bay bay trong tiếng hát”, họ cũng nhắc nhiều đến “thả lỏng cổ họng”, “đẩy âm thanh ra phía trước đầu môi chân răng” [5, tr.12]

Để thực hiện việc rèn luyện các kỹ thuật thanh nhạc áp dụng vào dạy các ca khúc viết về Thanh Hóa có nhiều công trình nghiên cứu về âm nhạc Thanh hóa đó chính là cơ sở dữ liệu để chúng tôi tìm hiểu, khai thác về đặc điểm âm nhạc, tính chất, nội dung, lời ca... từ đó phân tích, chọn lựa những kỹ thuật phù hợp. Trong nhiều công trình nghiên cứu về âm nhạc Thanh hóa chúng tôi quan tâm một số công trình:

Tác giả Đỗ Thị Thanh Nhân, luận án tiến sĩ (2011) “Âm nhạc trong lễ hội truyền thống của người Việt xứ Thanh” [8] đã nghiên cứu tổng quan về địa lý, đặc điểm văn hóa xã hội Thanh Hóa, diện mạo trò diễn, diễn xướng xứ Thanh; sưu tầm nhiều làn điệu dân ca cổ Thanh Hóa. Đây cũng là tư liệu quý để sau này chúng tôi có thể so sánh chất liệu của các khúc viết về Thanh Hóa đã được các tác giả sử dụng, từ đó chúng tôi có những phương pháp giảng dạy sao cho làm nổi bật được những đặc trưng của âm nhạc Thanh Hóa.

Luận án tiến sĩ của tác giả Vi Minh Huy (2020) “Kế thừa dân ca người Việt xứ Thanh trong ca khúc viết về Thanh Hóa” [3] đã làm rõ được những phương diện cụ thể việc kế thừa dân ca người Việt xứ Thanh trong các sáng tác ca khúc viết về Thanh Hóa thời gian qua. Luận án đã nêu khái quát dân ca người Việt xứ Thanh và ca khúc viết về Thanh Hóa. Trong đó nêu được quá trình hình thành và phát triển cũng như những đặc điểm về nội dung, âm nhạc, lời ca, giá trị, vai trò của các ca khúc, khai thác chất liệu dân ca xứ Thanh trong đời sống cộng đồng. Đồng thời cũng chỉ ra những đặc điểm, giá trị, vai trò của ca khúc trong đời sống văn hóa, chính trị, xã hội của địa phương.

Ngoài ra còn có công trình nghiên cứu của tác giả Văn Hòe (2015) “Âm nhạc Dân gian Thanh Hóa” (tập 1), Nxb Thanh Hóa [2]; Nguyễn Liên (2017) “Âm nhạc dân gian xứ Thanh”, Nxb Thanh Hóa [7]. Đây là hai công trình nghiên cứu khá kỹ về âm nhạc dân gian Thanh Hóa. Mỗi tác giả có cách khai thác và nhìn từ góc độ riêng nhưng đều vẽ lên bức tranh toàn cảnh về âm nhạc dân gian Thanh Hóa từ âm nhạc của những làn điệu hò sông Mã, âm nhạc trong tổ khúc múa đèn, trò Xuân Phả, các làn điệu chèo Tĩnh Gia, Hoằng Hóa, Hậu Lộc... cho tới các chất liệu dân ca Mường, Thái, Mông, Dao... của đồng bào dân tộc thiểu số xứ Thanh.

Nhìn chung, đây là những cơ sở dữ liệu quý để chúng tôi nghiên cứu bởi chưa có công trình nào nghiên cứu việc áp dụng các kỹ thuật thanh nhạc vào dạy các ca khúc viết về Thanh Hóa.

3. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

Để việc rèn luyện kỹ thuật thanh nhạc vào dạy các khúc viết về Thanh Hóa đạt hiệu quả tốt nhất, trong phạm vi bài viết này chúng tôi sử dụng nhiều phương pháp trong đó có một số phương pháp quan trọng như: (1) Phương pháp nghiên cứu tài liệu: Thông qua việc tập hợp và nghiên cứu một số văn bản, tài liệu, bản nhạc liên quan, chúng tôi kế thừa và vận dụng kết quả những công trình của các tác giả đi trước, đồng thời phát hiện, khái quát hóa thành cơ sở lý luận và những luận điểm, nhận định riêng cho bài viết. (2) Phương pháp phân tích, tổng hợp: là để phân tích đối tượng nghiên cứu, hệ thống hóa các tài liệu nghiên cứu lý luận và tư liệu thực tế về đặc trưng trong kỹ thuật hát, phương pháp dạy hát. Từ đó thống kê, phân loại, tổng hợp làm căn cứ để đưa ra các luận cứ khoa học giúp cho quá trình thực hiện giảng dạy các ca khúc viết về Thanh Hóa đạt hiệu quả hơn. (3) Phương pháp âm nhạc học: Phương pháp này được chúng tôi dùng vào việc phân tích về đặc điểm âm nhạc thông qua các thành tố: giai điệu, tiết tấu, thanh âm điệu thức trong các ca khúc viết về Thanh Hóa. (4) Phương pháp giáo dục học: Chúng tôi sử dụng trong việc giảng dạy các ca khúc viết về Thanh Hóa, thông qua đó để giáo dục tình yêu quê hương đất nước, hoàn thiện nhân cách cho sinh viên chuyên ngành thanh nhạc.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Thực trạng giảng dạy ca khúc viết về Thanh Hóa

Đối với việc chọn và dạy các ca khúc viết về Thanh Hóa: Trong chương trình giảng dạy hệ đại học hoặc trung cấp thanh nhạc đều có hệ thống bài hát theo từng năm học đã được các giảng viên biên soạn và lưu hành nội bộ. Tuy nhiên, phần biên soạn và đưa các ca khúc viết về Thanh Hóa vào chương trình giảng dạy còn hạn chế, thậm chí rất ít. Ngoài ra, việc chọn lựa các ca khúc để dạy cho sinh viên trong quá trình đào tạo thì giảng viên thường chú trọng chọn bài ca khúc Việt Nam chung chung chứ không để ý nhiều đến những ca khúc viết về Thanh Hóa.

Các ca khúc viết về quê hương Thanh Hóa có những nét đặc sắc riêng trong ca từ, giai điệu, tiết tấu... Nhiều ca khúc được các tác giả sử dụng chất liệu âm nhạc trong tổ khúc Múa đèn Đông Anh như: *Hồi em cấy lúa dưới trăng* - Nhạc sĩ Nguyễn Liên; *Trống đồng Đông Sơn dâng quê Bác* - Nhạc sĩ Mai Kiên; *Cây lúa Hàm Rồng* - Nhạc sĩ Đôn Truyền. Hay nhiều ca khúc được khai thác chất liệu âm nhạc của các làn điệu hò sông Mã như: *Chào sông Mã anh hùng* - Nhạc sĩ Xuân Giao; *Thanh Hóa anh hùng* - Nhạc sĩ Hoàng Đạm; *Về làm dâu sông Mã* - Nhạc sĩ Đồng Tâm; *Trăng sông Mã* - Nhạc sĩ Thành Đồng; *Ám vang sông Mã* - Nhạc sĩ Hoàng Hải. Hoặc có nhiều ca khúc lại mang âm hưởng dân ca H'Mông, Dao, Thái, Mường... của các dân tộc tỉnh Thanh Hóa như: *Hoa của núi* - Nhạc sĩ Hoàng Hải; *Quan Sơn gọi bạn* - Nhạc sĩ Mai Kiên; *Tình Na Hin* - Nhạc sĩ Lê Khanh; *Vui hội vùng cao* - Nhạc sĩ Thế Việt...

Để các ca khúc viết về Thanh Hóa được lan tỏa rộng rãi và hiểu được cái hay, cái đẹp, ý nghĩa sâu sắc của các ca khúc, người giảng viên cần có sự tìm tòi, nghiên cứu kỹ về nội dung, ca từ, chất liệu âm nhạc, tiết tấu, nhịp độ... để từ đó áp dụng phương pháp giảng dạy hợp lý với từng ca khúc và đối tượng người học.

Do đó, để áp dụng rèn luyện các kỹ thuật thanh nhạc vào các ca khúc viết về Thanh Hóa vừa đảm bảo phát huy hết được các kỹ thuật ca hát chuyên nghiệp vừa đảm bảo được việc giữ gìn bản sắc, tính chất đặc sắc của âm nhạc xứ Thanh, thì việc sử dụng kỹ thuật thanh nhạc vào trong ca khúc cần được nghiên cứu và áp dụng trong từng thể loại, từng dòng nhạc và trong từng tác phẩm cụ thể, tác phẩm nào, tính chất bài hát nào thì áp dụng kỹ thuật nào...?

4.2. Áp dụng kỹ thuật thanh nhạc trong dạy hát ca khúc viết về Thanh Hóa

Học kỹ thuật thanh nhạc chiếm một vị trí quan trọng trong quá trình đào tạo ca sĩ, dù cho giọng hát bẩm sinh có tuyệt vời đến đâu đi chăng nữa nhưng muốn trở thành ca sĩ chuyên nghiệp cũng cần phải trải qua quá trình phát triển kỹ thuật thanh nhạc và hoàn thiện giọng hát.

Khi áp dụng kỹ thuật thanh nhạc vào giảng dạy các ca khúc viết về Thanh Hóa để đạt kết quả tốt nhất chúng ta cần phân định hai kỹ thuật lớn nhất, cơ bản nhất đó là: Kỹ thuật phát triển giọng hát và kỹ thuật rèn luyện giọng hát.

4.2.1. Kỹ thuật phát triển giọng hát

Trong quá trình giảng dạy người thầy luôn phải tìm ra những phương pháp tối ưu, linh hoạt để áp dụng vào từng học sinh vì mỗi học sinh có chất giọng riêng, năng khiếu khác nhau, tâm sinh lý khác nhau... Thông thường, ai theo học chuyên ngành thanh nhạc đều muốn trở thành ca sĩ. Bởi vậy, vị trí người thầy là rất quan trọng trong việc giáo dục chuyên môn cũng

như phẩm chất cho sinh viên, cần có phương pháp truyền đạt phù hợp với từng đối tượng học sinh, sinh viên về kiến thức cơ bản của âm nhạc cũng như những kỹ thuật cơ bản của thanh nhạc để từ đó phát triển và hoàn thiện giọng hát cho học sinh, sinh viên một cách tốt nhất.

Trong cuốn “Phương pháp sư phạm thanh nhạc”, nhà sư phạm Hồ Mộ La đã từng nói: “Giọng hát là một loại “nhạc khí” sống, có sức truyền cảm âm nhạc trực tiếp và mạnh mẽ, nhưng nếu không có phương pháp ca hát khoa học, sử dụng trái với quy luật hoạt động của sinh lý học, giọng hát dễ suy thoái. Muốn có trình độ cao, ca sĩ phải trải qua, rèn luyện nghiêm chỉnh và kiên trì, biết khắc phục các nhược điểm mang tính bản năng, phát huy tính ưu việt của giọng hát thì mới trở thành ca sĩ chuyên nghiệp cao” [5, tr.11].

Để phát triển giọng hát tốt cần rèn luyện các kỹ thuật cơ bản như:

- *Thứ nhất*, tư thế khi hát: Là một trong những vấn đề hết sức quan trọng của người học hát, khán giả ngày nay không chỉ thỏa mãn nhu cầu nghe mà còn phải thỏa mãn nhu cầu xem. Có những ca sĩ có những giọng hát hay nhưng khi biểu diễn trên sân khấu với một tư thế không đẹp thì cũng không thể chiếm được cảm tình của khán giả. Bởi vậy cần rèn luyện cho sinh viên một tư thế thuận lợi, thoải mái khi hát, thuận lợi cho việc lấy hơi, nén hơi và phát âm để có thể chủ động trong việc thể hiện cảm xúc cũng như biểu diễn tác phẩm đó.

Khi tập luyện tư thế hát nên đứng trước gương để theo dõi nét mặt, kịp thời sửa những động tác xấu, không được căng cứng lên gân khi hát, đứng thẳng lưng, ngực vươn rộng, hai vai cân, cánh tay thả lỏng, trọng tâm cơ thể dồn xuống hai chân một cách thoải mái. Ánh mắt nhìn về phía trước ngang tầm mắt, tươi tắn, thanh thản không nhìn ngược lên trời hay nhìn chằm chằm xuống đất hoặc liếc ngang liếc dọc... Nói chung, tư thế đẹp khi hát là tạo cho mình một tư thế vững vàng, khỏe mạnh nhưng vẫn mềm mại, tự nhiên, thoải mái để tạo nên một dáng dấp đẹp, phù hợp với nội dung của bài hát, tạo nên phong cách biểu diễn tự tin thuận lợi cho việc chuyển tải cảm xúc tinh tế và sâu sắc.

- *Thứ hai*, hơi thở: Hơi thở trong ca hát đóng vai trò quan trọng, quyết định nhiều đến chất lượng giọng hát. Là ca sĩ cần phải kiên trì luyện tập về kỹ thuật hơi thở để biết cách khống chế và điều tiết hơi thở khi hát. Đầu tiên phải học cách lấy hơi, sau đó là cách kiểm soát hơi và điều tiết hơi thở một cách linh hoạt. Trong cuốn “Phương pháp sư phạm” của GS Nguyễn Trung Kiên viết: “Hơi thở là một vấn đề hết sức phức tạp và tinh tế, bởi vậy trong quá trình học tập cả thầy và trò đều phải kiên trì, tập trung để rèn luyện được những cảm giác về hơi thở, có 4 kiểu thở cơ bản: (1) Thở ngực: Khi hít không khí vào làm lồng ngực căng ra, hoành cách mô không hoạt động. (2) Thở ngực và bụng: Khi hít không khí vào phần ngực dưới nở hoành cách mô làm việc tích cực. (3) Thở ngực dưới và bụng: Khi hít không khí vào phần ngực dưới căng ra, bụng cũng hơi phình ra một chút ở phía dưới và hai bên sườn, ngực và cơ hoành làm việc tích cực. (4) Thở bụng: Khi hít không khí vào lồng ngực không hoạt động, chỉ có bụng là phình ra, hơi thở không sâu. [4, tr.22]”. Người thầy cần nắm rõ cơ bản bốn kiểu thở trong thanh nhạc và hướng dẫn sinh viên biết phân biệt những kiểu thở đó để biết chọn lựa kiểu thở nào thích hợp với tác phẩm đang học.

Qua thực tiễn giảng dạy cho thấy, sinh viên có thể thở theo bất cứ kiểu thở nào thuộc bốn kiểu thở điển hình trên. Khi hát các cơ hô hấp trên lồng ngực, trên bụng đều phải làm việc

tích cực để tránh hơi thở ra ồ ạt. Quan trọng là người thầy vận dụng kiểu thở thích hợp cho từng loại giọng và phù hợp của sinh viên để khi hát đạt chất lượng cao về tiếng hát. Trong quá trình giảng dạy thì hai kiểu thở “thở ngực và bụng”, “thở ngực dưới và bụng” là được áp dụng phổ biến nhất. Bởi vì hai kiểu thở này dễ hít hơi tích cực và sâu xuống đáy phổi, cơ hoành giãn nở nằm xuống ổ bụng dưới, lồng ngực nở (nhưng không nâng cao), cơ lồng ngực, cơ bụng và hông đều giãn nở, tạo ra lực đối kháng cho sự khống chế hơi thở trong quá trình ca hát. Vận dụng hai kiểu thở này sẽ mang lại hiệu quả tối ưu và thích hợp với phương pháp hiện đại.

- *Thứ ba*, khẩu hình: Trong quá trình học hát, kỹ thuật mở khẩu hình là một kỹ thuật căn bản của thanh nhạc. Khẩu hình có vai trò rất quan trọng, có thể nói khẩu hình như là một khuôn dùng để đúc ra âm thanh, quyết định độ vang, sáng của âm thanh, sự tròn vành, rõ chữ... do đó nó cũng ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng của âm thanh.

Học sinh, sinh viên phải rèn luyện cách mở khẩu hình to như ngáp, biết được cách nhắc hàm ếch mềm, lưỡi gà treo cao bịt kín khoang mũi, thanh quản hạ xuống, các cơ thanh quản thả lỏng do đó khoang họng và miệng được nối liền thông thoáng sẽ dễ dàng cho âm thanh phát ra một cách nhẹ nhàng thoải mái. Người giảng viên nên chú ý thật nhiều việc rèn luyện mở khẩu hình cho sinh viên ngay từ năm đầu tiên bắt đầu học các kỹ thuật thanh nhạc, để các em có một thói quen mở khẩu hình đúng, mềm mại khi hát. Nếu ngược lại, các em không chịu mở khẩu hình dần dần sẽ tạo một thói quen sai dẫn đến khi hát cằm sẽ cứng, thường hay đưa cằm dưới ra phía trước, khoang miệng không mở hết, âm thanh sẽ cứng, dẫn đến hạn chế việc rèn luyện giọng hát cũng như phát triển được giọng hát.

- *Thứ tư*, vị trí âm thanh: Trong các kỹ thuật phát triển giọng hát chúng ta không thể không nhắc tới kỹ thuật âm thanh. Khi theo đuổi sự nghiệp ca hát, chúng ta luôn ghi nhớ thuật ngữ mà thầy cô dạy “tròn vành, rõ chữ”, một giọng hát đẹp bao gồm âm thanh đẹp và nhả chữ rõ ràng, diễn cảm. Hát tròn vành nghĩa là âm thanh phải tròn, gọn gàng, thanh thoát, sáng, vang, hát rõ chữ nghĩa là hát rõ lời ca, biết vận dụng cách nhả chữ khoan thai, nhẹ nhàng, biết đóng phụ âm kết hợp âm thanh tròn sáng, mềm mại truyền cảm, nắm vững các vị trí cộng minh, âm sắc, âm khu, âm vực.

Để có vị trí âm thanh đúng, đẹp người ca sĩ phải theo đuổi, luyện tập rất lâu, mất nhiều thời gian, phải kiên trì từng bước: Từ việc tạo cảm giác bám vị trí âm thanh, cảm giác điểm tựa của âm thanh, cảm giác âm thanh vang, tròn, gọn, rồi đến cách nhả chữ, đóng âm, cách xử lý ngôn ngữ, xử lý tác phẩm... ở đây vai trò của người thầy là vô cùng quan trọng: Người thầy phải có khả năng nghe tốt, làm thị phạm và có phương pháp giảng dạy phù hợp thì sẽ hướng dẫn sinh viên có vị trí âm thanh đúng, đẹp. Hướng dẫn sinh viên thực hành luyện tập ngay từ những cái căn bản đầu tiên như cách đặt âm thanh, luyện các nguyên âm, phụ âm, cách kết hợp giữa hơi thở với âm thanh và khẩu hình, cách phát âm, rõ lời... sao cho âm thanh chuẩn xác, khẩu hình hợp lý, nhả chữ và xử lý tác phẩm tinh tế. Vị trí âm thanh chính xác có nghĩa là nó đã được đặt vào đúng vị trí vang hay chưa. Tất nhiên đây là một quá trình lâu dài cần có sự hướng dẫn, kiểm tra thường xuyên của giảng viên trong suốt quá trình học tập của sinh viên, nó được tiến hành đồng thời với quá trình tiếp thu, thực hành, rèn luyện của sinh viên trong các kỹ thuật thanh nhạc.

4.2.2. Kỹ thuật rèn luyện giọng hát

Rèn luyện kỹ thuật thanh nhạc là việc làm thường xuyên, liên tục của người học hát, việc rèn luyện kỹ thuật chiếm vị trí quan trọng trong quá trình đào tạo thanh nhạc, bất cứ giọng hát nào, muốn trở thành ca sĩ chuyên nghiệp cần phải trải qua một quá trình hoàn thiện giọng hát, phát triển kỹ thuật thanh nhạc. Trong việc rèn luyện giọng hát, cách hát cho sinh viên cần rèn những kỹ thuật cơ để sinh viên nắm vững và có thể vận dụng vào các bài hát có tính chất tương tự.

- *Thứ nhất, kỹ thuật hát liền giọng*: Đây là kiểu hát quan trọng nhất, cơ bản nhất của việc rèn luyện giọng hát trong kỹ thuật thanh nhạc. Rèn luyện kỹ thuật hát liền giọng nhằm hai mục đích cơ bản:

+ Giúp cho các cơ quan phát âm hoạt động đúng và phù hợp. Có nghĩa là giọng hát phải đạt được các yêu cầu như: Độ vang, tròn, rèn, độ đều đặn được điều tiết hợp lý bởi một hơi thở sâu, đầy đặn, khỏe.

+ Để biết hát liên kết giai điệu. Hát liền giọng là cách hát chuyển tiếp liên tục, đều đặn từ âm nọ đến âm kia tạo sự liên kết không ngắt quãng mang tính chất mềm mại của giai điệu với âm thanh có chất lượng. Đặc biệt trong các ca khúc viết về Thanh Hóa, để hiểu rõ nội dung bài hát, thì người hát cần phải hiểu được cách phát âm những nguyên âm và phụ âm trên giai điệu của bài hát sao cho chính xác, đầy đủ, tinh tế, trợn vẹn nhất. Nhiều ca khúc viết về Thanh Hóa có thể sử dụng kỹ thuật hát legato như: *Chào sông Mã anh hùng* - Nhạc sĩ Xuân Giao; *Cây lúa Hàm Rồng* - Nhạc sĩ Đôn Truyền; *Đường về Thanh Hóa* - Nhạc sĩ Nguyễn Trọng; *Về với xứ Thanh* - Nhạc sĩ Nguyễn Tiến; *Nơi rừng thông con dựng tượng đài Bác* - Nhạc sĩ Xuân Liên; *Xin đừng mãi vô tình* - Nhạc sĩ Nguyễn Liên; *Sầm Sơn biển quê Thanh* - Nhạc sĩ Đoàn Dũng.

VD 1: *Chào sông Mã anh hùng* - Nhạc sĩ Xuân Giao

Chờ (Hò) gió lên đưa thuyền về ở xuôi. Đồi bờ sông
Ta chào sông

Mà lá hoa khoe màu (ơ)...
Mà kiên cường đời đời (ơ).

Ngay vào đầu bài hát *Chào sông Mã anh hùng*, nhạc sĩ Xuân Giao đã sử dụng khá nhiều các chùm nốt luyến hai nốt, ba nốt, bốn nốt, năm nốt để mở bài cho ca khúc. Đây là một cách viết khá đặc biệt khi trong một câu mà tác giả chia thành sáu tiết nhạc và tất cả các tiết nhạc đều sử dụng các chùm luyến nhưng lại không tạo sự rời rạc hay ê a mà lại tạo cho người nghe

cảm giác ràn trải, mệnh mang của chất liệu hò sông Mã. Việc xử lý các kỹ thuật hát khi gặp các chùm luyến đó thì người thầy cần hướng dẫn cho sinh viên cách hát liên kết giai điệu, hát liền từ âm nọ sang âm kia, từ nốt này sang nốt khác liền mạch, không để âm thanh đứt, gãy hoặc ngắt quãng. Người hát cần giữ vững cột hơi chắc chắn, đầy đặn và chia đều trong cả câu hát, đồng thời đặt âm thanh mềm mại và giữ vững vị trí song song với việc điều khiển hơi thở cùng với giai điệu theo từng tiết nhạc. Chất liệu âm nhạc trong câu cần được xử lý tinh tế, đầu câu hát bao giờ cũng đặt âm thanh nhẹ nhàng, sự tăng tiến âm lượng dần dần và chú ý nhấn vào các trọng âm của từng tiết nhạc để tạo sự “mạnh - nhẹ, to - nhỏ” trong từng câu hát.

Chào sông Mã anh hùng được viết ở ba đoạn với ba tính chất âm nhạc khác nhau. Đoạn hai, với chất liệu âm nhạc nhanh, linh hoạt, thôi thúc. Với kỹ thuật hát legato (liền tiếng) thì trong bài này có thể áp dụng vào đoạn một và đoạn ba.

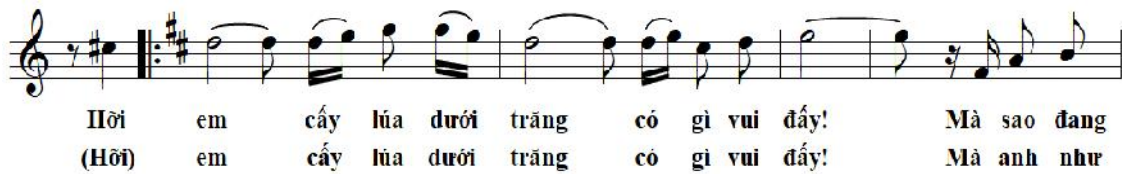

khoan. Sùng *f* sùng bóng cầu Hàm Rồng đứng soi bóng dòng sông Mã chảy mệnh
(Hùng) vĩ đứng bên đất Hàm Rồng đó. Cau chuối bờ Nam Ngạn tươi
khoan. Chào những anh hùng đất Hàm Rồng đó. Giữ vững cầu giữ vững mạch giao
(Lùng) lấy chiến công Hàm Rồng đó. Đây bóng cầu ghi sức mạch quân

mang (ơ) Oi quê ta bao yêu thương. Vang nước sông tiếng hát anh
xanh (ơ) Iên cô dân quân hiên ngang. Mãi mãi vang cùng sông Mã kiên..
thông (ơ) Ai qua nghe vang bên sông. Những tiếng ca nhịp sống kiên
dân (ơ) Ta yêu con sông quê hương. Yêu những con người bất khuất anh

Chuyển sang đoạn ba, âm nhạc trở lại sự khoan thai để miêu tả sau những trận mưa bom bão đạn của quân thù thì hình ảnh cây cầu Hàm Rồng vẫn sừng sững hiên ngang đứng đó ghi sức mạnh của quân và dân ta. Dòng sông lại bình lặng hiền hòa trôi in bóng hai bên bờ sông một màu xanh tươi của cau, chuối, xen lẫn tiếng hát của những cô dân quân hiên ngang giữ vững mạch cầu giao thông để các đoàn xe qua chi viện cho tuyến tuyến. Dòng sông Mã yêu thương, cầu Hàm Rồng hiên ngang, người con gái Nam Ngạn anh dũng mãi mãi vang cùng sông Mã kiên cường. Tác giả miêu tả cụ thể đến từng chi tiết nhưng lại thể hiện sự thống nhất của từng mảnh ghép để tạo nên một bức tranh hoàn hảo về dòng sông Mã anh hùng. Đoạn này người hát cần thể hiện kỹ thuật hát liền tiếng, cần nhấn mạnh và miết âm thanh dài ở các đầu nhịp, các trọng âm “sùng”, “soi”, “mang”, “thương”... tạo cảm giác dàn trải, mệnh mang nhưng vẫn chắc chắn, luôn giữ hơi thở đều để điều tiết hát các quãng bậc giai điệu từ thấp lên cao (quãng 4: sùng - sùng); (quãng 8: Hàm Rồng - đứng).

Còn trong ca khúc *Hồi em cấy lúa dưới trăng* của nhạc sĩ Nguyễn Liên thì kỹ thuật hát legato (hát liền tiếng) áp dụng để phát huy hiệu quả nhất.

VD 2: *Hồi em cấy lúa dưới trăng* - Nhạc sĩ Nguyễn Liên

Trong ca khúc *Hồi em cấy lúa dưới trăng* của nhạc sĩ Nguyễn Liên, tác giả đã khéo léo kể câu chuyện một lần hành quân qua mảnh đất Thanh Hóa anh hùng, được chứng kiến khung cảnh các cô gái xứ Thanh cấy lúa dưới trăng. Hình ảnh rất đặc biệt và để lại nhiều cảm xúc cho tác giả. Đoạn đầu tác giả miêu tả khi hành quân qua Thanh Hóa được thưởng thức giọng hò sâu lắng, rộn rã trong đêm của các cô gái, được thưởng thức làn “điệu dân ca bên từng khóm mạ”. Phần lớn ở đoạn một, tác giả dùng nhiều âm hình nốt đơn để miêu tả, để kể chuyện, vì vậy giọng viên hướng dẫn cho sinh viên hát với nhịp độ khoan thai, đều đều nhưng vẫn đảm bảo sự linh hoạt, duyên dáng.

Sang đoạn hai, tác giả chuyển giọng từ giọng thứ sang giọng trưởng, âm hình tiết tấu cũng được thay đổi. Từ việc sử dụng nhiều nốt đơn ở đoạn một, đoạn hai tác giả sử dụng nhiều âm hình nốt trắng kéo dài ở đầu nhịp và ngân sang ô nhịp tiếp theo, giai điệu được đẩy lên cao trào. Ở đoạn hai của bài hát kỹ thuật hát legato được phát huy một cách rõ nhất và hiệu quả nhất. Ở đây, các đầu khuôn nhạc sử dụng âm hình nốt trắng “hồi em”, “dưới trăng”, “vui đấy”. Tác giả chú ý dùng nốt trắng kéo dài sang cả ô nhịp tiếp theo để tạo sự dàn trải, mềm mại. Người hát cần chuẩn bị tốt về hơi thở đầy đặn để điều tiết sắc thái cho từng câu, chữ, tạo cảm giác da diết, tình cảm cho người nghe đồng thời đẩy âm thanh vang, sáng những nốt cao ngân dài, liên mạch, không ngắt quãng.

Hay trong ca khúc *Lông lộng quê Thanh* của nhạc sĩ Phó Đức Phương thì việc sử dụng kỹ thuật legato nên sử dụng ngay từ câu đầu tiên của ca khúc.

VD 3: *Lông lộng quê Thanh* - Nhạc sĩ Phó Đức Phương

Lời gọi mời du khách gần xa về với Thanh Hóa “Em ơi về quê Thanh” lời mời của người Thanh Hóa chân thành và mộc mạc. Về thăm quê hương Thanh Hóa qua giọng hò sông Mã, qua dáng đá thủy chung, qua sóng biển rì rào... Tác giả dẫn dắt câu chuyện đi qua các danh lam thắng cảnh, di tích nổi tiếng ở xứ Thanh một cách tinh tế, đầy đủ. Lời gọi “em ơi về quê Thanh” nghe gần gũi và thân thương, người hát nhả chữ nhỏ nhẹ ở đầu câu và kéo dài sau đó to dần lên để thể hiện sự da diết trong lời gọi. Ngay trong câu đầu tiên của ca khúc nhạc sĩ đã khai thác chất liệu hò sông Mã “Qua cầu hò sông Mã hà há ha ha...”, ở đây giai điệu hò sông Mã cất lên không bị cứng, không bị nặng nề mà vô cùng khỏe khoắn và hào sảng. Cần phải có lượng hơi đầy đủ, cột hơi nén chặt để thực hiện việc duy trì chính xác phần giai điệu luyến láy nhiều nốt, chạy các quãng lên xuống.

- *Thứ hai, kỹ thuật hát lướt nhanh:* Là một kỹ thuật quan trọng của nghệ thuật ca hát, nhằm diễn tả những tình cảm, tính chất vui tươi, sôi nổi, không khí rộn ràng, náo nức. Đây là cách hát những giai điệu với tốc độ nhanh, linh hoạt nhưng yêu cầu lời ca phải rõ ràng, mạch lạc, trong sáng. Kỹ thuật hát lướt nhanh giúp cho giọng hát phát triển tốt, nhẹ nhàng, trong sáng, hát nhanh cũng là biện pháp hỗ trợ rất tốt trong việc khắc phục tật hát giọng cổ, cứng cầm, cứng hàm và cả việc hát ở âm khu cao của giọng. Trong quá trình luyện tập kỹ thuật để áp dụng vào bài hát giáo viên cần chú ý hướng dẫn sinh viên: Phải hít hơi thở sâu và nhanh, vì hít chậm sẽ ảnh hưởng đến tốc độ của bài hát, sẽ làm cho âm thanh chậm, nặng nề. Khi đẩy hơi phải nhẹ nhàng không nên tống hơi đột ngột, âm thanh được bật nhẹ nhàng, dứt khoát, vị trí âm thanh phải nông và cao. Không được hát hời hợt, lướt qua hoặc bỏ nốt mà phải rõ ràng, nét tiếng, hát chính xác cao độ, trường độ và tính chất của bài hát. Đối với kỹ thuật hát lướt nhanh có rất nhiều tác phẩm để áp dụng vào như: *Ám vang Hàm Rồng* - Nhạc sĩ Xuân Chung; *Hồ lán biển* - Nhạc sĩ Nguyễn Cường; *Tiếng cồng gọi bạn* - Nhạc: Nguyễn Văn Đồn; Thơ: Vương Anh; *Chào sông Mã anh hùng* - Nhạc sĩ Xuân Giao; *Hứa Phấn* - Thanh Hóa - Nhạc sĩ Hoàng Hải; *Hồ sông Mã* - Nhạc sĩ Hoàng Sông Hương; *Lam Sơn mến yêu* - Nhạc sĩ Trần Lê Chức.

VD 4: *Hồ lán biển* - Nhạc sĩ Nguyễn Cường

Mở đầu cho ca khúc *Hồ lán biển* nhạc sĩ Nguyễn Cường đã sử dụng chất liệu hò sông Mã để diễn tả nhịp sống trong lao động người dân xứ Thanh. Mỗi tiết nhạc được nhạc sĩ miêu tả bằng âm hình (). Khi hát “đô ta” cần nhấn mạnh và vuốt lên, sau đó hát “đô hò đô hò” nhạc sĩ sử dụng bốn nốt đơn đều nhau cho tiết nhạc lặp đi lặp lại trong cả khổ nhạc, người hát cần hát nảy, hát đều nhịp để miêu tả nét đẹp trong công việc xây dựng làng mới, cảnh mới lán biển.

Còn trong ca khúc *Giọng hò sông Mã* của nhạc sĩ Hoàng Sông Hương thì nhạc sĩ lại chia ca khúc thành hai đoạn với tính chất âm nhạc khác nhau rõ rệt.

VD 5: *Giọng hò sông Mã* - Nhạc sĩ Hoàng Sông Hương

Thôi thúc

Tiếng hò sông Mã mà thăm tỉnh nước non
 Tiếng hò phá núi dễ lầu biển lấp sông.
 Tiếng hò kéo lưới dễ cá bạc áp khoang

Tiếng hò Thanh Hóa mà thăm tỉnh sát son
 Tiếng hò kéo pháo dễ giữ gìn nước non
 Tiếng hò đưa nước dễ...

Đoạn a với chất liệu âm nhạc dần chài, mềm mang và nhịp điệu chậm khoan thai, tác giả sử dụng quãng 2, 4 luyện xuống và luyện lên thể hiện chất liệu hò sông Mã rõ rệt. Sang đoạn b tốc độ được đẩy nhanh hơn, âm nhạc thôi thúc với thủ pháp âm hình nốt đơn chấm đôi đi với nốt kép tạo nên nhịp điệu mạnh, nhẹ, những điểm nhấn dứt khoát để miêu tả khung cảnh kéo lưới đánh cá, xẻ núi lấp biển. Yêu cầu khi hát cần áp dụng kỹ thuật hát nhanh, linh hoạt, thể hiện tính chất vui tươi, khỏe khoắn, rộn ràng của chất liệu hò sông Mã nhưng vẫn đảm bảo rõ lời. Cũng khai thác chất liệu hò sông Mã thì ở đoạn hai trong ca khúc *Chào sông Mã anh hùng* nhạc sĩ Xuân Giao đã đẩy tốc độ nhanh linh hoạt với âm hình tiết tấu; trắng - lặn đơn - 3 nốt đơn xuyên suốt cả đoạn nhạc. Âm hình tiết tấu được lặp đi lặp lại hết cả đoạn, đều đều như nhịp chân giậm của các trai đò sông Mã. Mặc dù, âm hình tiết tấu được lặp đi lặp lại nhưng không có cảm giác nhàm chán hoặc buồn, mà tạo nên không khí vui tươi, rộn ràng, thể hiện nét đẹp trong lao động của người dân vùng sông nước xứ Thanh.

VD 6: *Chào sông Mã anh hùng* - Nhạc sĩ Xuân Giao

f O! sóng vỗ mái chèo. Làng thôn quê ta. Khuất xa triu mến.
 (O! các anh các) chị. Tuổi xuân đôi mươi. Cánh tay luyện thép.
 O! đất quê anh hùng. Vùi chôn nơi đây. Xác bao giặc Mỹ.
 (O! lúa ngập xanh) bờ. Làng thôn quê ta. Vẫn vui cây cày

- *Thứ ba, kỹ thuật hát to dần, hát nhỏ dần*: Hai kiểu hát to dần, hát nhỏ dần là hai kỹ thuật quan trọng của quá trình rèn luyện giọng hát. Trong bất kỳ một tác phẩm thanh nhạc nào thì tình cảm của tác phẩm một phần được thể hiện bằng sắc thái trong đó là sự thay đổi về âm lượng to, nhỏ, cường độ mạnh, yếu. Kỹ thuật hát to dần hay nhỏ dần là cách hát âm thanh đều đặn, liên tục, không bị gãy, không ngắt quãng, không thay đổi vị trí cộng minh của âm thanh.

Rèn luyện kỹ thuật hát to dần hay nhỏ dần là biện pháp tích cực nhằm rèn luyện kỹ thuật khống chế và điều tiết hơi thở trong việc phát âm trên một độ cao phải đạt được sự đều đặn, liên tục, không đứt đoạn, trên cơ sở không làm thay đổi vị trí vang của âm thanh, giữ cho âm thanh luôn luôn ổn định.

Luyện tập hát to dần hay nhỏ dần là một vấn đề khó, phải có quá trình luyện tập thường xuyên, lâu dài. Hát to dần không chỉ tăng cường âm lượng mà quan trọng là làm sao khi thay đổi âm lượng, tính chất tiêu chuẩn của âm thanh được ổn định trong suốt độ dài của nốt nhạc. Muốn rèn luyện được kỹ thuật này yêu cầu hơi thở phải sâu, đẩy hơi đều đặn, liên tục kết hợp

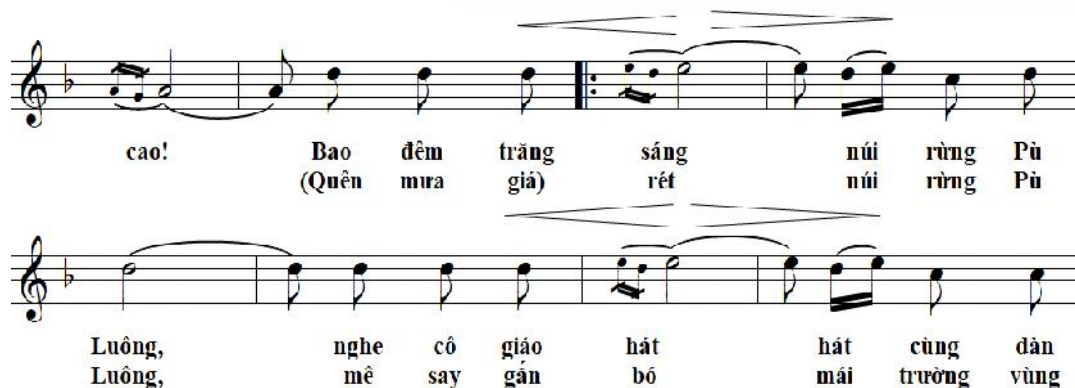
với mở rộng khoang miệng ở phía trong bằng cách nhấc hàm ếch mềm và buông lỏng hàm dưới. Âm thanh phát triển to dần, đều đặn, không phóng ra đột ngột, căng thẳng. Có rất nhiều ca sĩ khi áp dụng hai kỹ thuật *hát to dần*, *hát nhỏ dần* để xử lý sắc thái to nhỏ cho các ca khúc và đạt kết quả tốt. *Nơi rừng thông con dựng tượng đài Bác* - Nhạc sĩ Xuân Liên; *Cô giáo vùng cao* - Nhạc sĩ Mai Kiên; *Hồi em cấy lúa dưới trăng* - Nhạc sĩ Nguyễn Liên; *Về theo câu hò sông Mã* - Nhạc sĩ Huy Thục; *Mùa xuân Hàm Rồng* - Nhạc sĩ Lê Quang Nghệ; *Lòng lộng quê Thanh* - Nhạc sĩ Phó Đức Phương; *Kỷ niệm giọng hò* - Nhạc sĩ Minh Quang; *Về làm dâu sông Mã* - Nhạc sĩ Đồng Tâm; *Khúc tình ca Thanh Hóa* - Nhạc sĩ Nguyễn Trọng...

VD 7: *Kỷ niệm giọng hò* - Nhạc sĩ Minh Quang

Ca khúc *Kỷ niệm giọng hò* của nhạc sĩ Minh Quang được nhạc sĩ khai thác chất liệu hò sông Mã, đoạn một giai điệu dần trải mệnh mang của điệu hò sông Mã, người hát cần thể hiện sự mềm mại, uyển chuyển, hát liền tiếng và đầy cảm xúc. Đoạn hai, giai điệu được đẩy lên cao và chữ “*Dô khoan*” cần được hát với âm lượng vang khỏe, đẩy âm thanh từ nhỏ đến to dần và ngân dài biểu thị cho sự âm vang của làn điệu hò sông Mã, sau đó “*tiếng hò sông Mã quê tôi*” cần vuốt nhỏ lại thể hiện sắc thái tình cảm. Cũng như câu “*Âm vang khắp miền biên giới*” cần hát với âm lượng to dần lên, yêu cầu người hát cần chuẩn bị hơi thở đầy đặn, khỏe, giữ chắc để kiểm soát được âm thanh đẩy lên to dần, vì ở đây nếu hơi không tốt thì không thể hiện được sắc thái to nhỏ.

VD 8: *Cô giáo vùng cao* - Nhạc sĩ Mai Kiên

Còn trong ca khúc *Cô giáo vùng cao* của nhạc sĩ Mai Kiên, tác giả sử dụng chất liệu âm nhạc dân tộc H’ông. Quãng 4 đúng đặc trưng (G-D từ trên G đổ xuống D) được nhạc sĩ khai thác triệt để như: (Hoa đào; Pù Luông bông bênh; yêu đàn em thơ; núi rừng bản làng...). Chỉ cần hát lên là nhận ra chất liệu âm nhạc H’ông, người hát cần luyện láy mềm mại, uyển

chuyển, nhận vào đầu nhịp và hát nhẹ ở cuối nhịp để thể hiện sắc thái. Sang đoạn hai nhạc sĩ phát triển giai điệu cao lên và sử dụng âm hình nốt trắng kéo dài sang nhịp tiếp theo, đoạn này cần sử dụng kỹ thuật hát to dần, hát nhỏ dần, ở câu đầu (*bao đêm trăng sáng*) cần giữ chắc hơi và hát to dần lên đến chữ “sáng” giữ chắc hơi kéo dài âm thanh vang, to dần lên, sau đó vuốt nhỏ lại (*núi rừng Pu Luông*), và lặp lại kỹ thuật hát to dần, hát nhỏ dần (nghe cô giáo hát - hát cùng đàn em). Và kỹ thuật này cũng được lặp lại ở lời hai của bài hát (*Quên mưa giá rét - Núi rừng Pu Luông; mê say gắn bó - mái trường vùng cao...*)

5. Thảo luận

Để áp dụng các kỹ thuật thanh nhạc vào hát ca khúc viết về Thanh Hóa đạt kết quả cao nhất, yêu cầu đặt ra: (1) Người hát cần hiểu tính chất của ca khúc đó như thế nào, nhạc sĩ có sử dụng chất liệu âm nhạc hò sông Mã, dân ca múa đèn Đông Anh, trò Xuân Phá hoặc sử dụng các chất liệu âm nhạc của đồng bào các dân tộc thiểu số xứ Thanh hay không. (2) Nội dung của ca khúc nói về điều gì: Ca ngợi về những chiến công của quân và dân Thanh Hóa, ca ngợi về những danh lam thắng cảnh xứ Thanh, trong công cuộc đổi mới của nhân dân. (3) Lựa chọn những kỹ thuật thanh nhạc cơ bản áp dụng sao cho phù hợp để xử lý tác phẩm sao cho việc hát vừa đảm bảo những yêu cầu kỹ thuật thanh nhạc vừa giữ gìn được những nét riêng của các ca khúc viết về Thanh Hóa.

6. Kết luận

Trong công tác giảng dạy thanh nhạc hiện nay vẫn còn có những quan điểm khác nhau, nhưng qua thực tiễn giảng dạy cho thấy cần phải áp dụng kỹ thuật thanh nhạc tiên tiến của phương tây với phương pháp hát truyền thống của dân tộc (tròn vành, rõ chữ) là phương pháp dạy tốt nhất, hiệu quả nhất. Tuy nhiên, vẫn phải có sự hỗ trợ của các điều kiện khác như: đội ngũ giảng viên, giáo trình, giáo án, tập bài giảng, tư liệu học tập, cơ sở vật chất, môi trường học tập, không gian, thời gian... các điều kiện đó mang tính vừa và đủ, hợp lý cho một chương trình đào tạo thì sẽ tạo ra được chất lượng đích thực đáp ứng với nhu cầu của người học và xã hội.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Dương Anh (2010), *Ca khúc là gì?*, Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật, tháng 01/2010.
- [2]. Văn Hòe (2015), *Âm nhạc dân gian Thanh Hóa*, tập 1, Nxb Thanh Hóa .
- [3]. Vi Minh Huy (2020), *Kế thừa dân ca người Việt xứ Thanh trong ca khúc viết về Thanh Hóa*, Luận án tiến sĩ.
- [4]. Nguyễn Trung Kiên (2001), *Phương pháp sư phạm thanh nhạc chương trình đại học*, Nxb Âm nhạc, Hà Nội.
- [5]. Hồ Mộ La (2008), *Phương pháp dạy thanh nhạc*, Nxb Từ điển Bách khoa.
- [6]. Trần Ngọc Lan (2011), *Phương pháp hát tốt tiếng Việt trong nghệ thuật ca hát*, Nxb Giáo dục Việt Nam.
- [7]. Nguyễn Liên (2017), *Âm nhạc dân gian xứ Thanh*, Nxb Thanh Hóa.
- [8]. Đỗ Thị Thanh Nhân (2011), *Âm nhạc trong lễ hội truyền thống của người Việt xứ Thanh*, Luận án tiến sĩ.
- [9]. Sở Văn hóa Thông tin - Hội Văn học Nghệ thuật Thanh Hóa (2003), *Nửa thế kỷ ca khúc xứ Thanh*, Nxb Âm nhạc.

RÈN LUYỆN KỸ THUẬT THANH NHẠC ÁP DỤNG TRONG DẠY CA KHÚC VIẾT VỀ THANH HÓA

Trịnh Thị Thúy Khuyên

Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa

Email: trinhthithuykhuyen@dvttdt.edu.vn

Ngày nhận bài: 19/9/2021

Ngày phản biện: 20/02/2022

Ngày tác giả sửa: 11/4/2022

Ngày duyệt đăng: 23/5/2022

Ngày phát hành: 23/5/2022

DOI:

Thanh nhạc là một môn nghệ thuật dùng âm nhạc và ngôn ngữ để diễn đạt tâm tư, tình cảm một cách hữu hiệu nhất. Còn giọng hát của mỗi người được ví như “nhạc khí sống”, không nhạc khí nào sánh bằng. Để phát huy hết khả năng của từng giọng hát, việc rèn luyện các kỹ thuật thanh nhạc rất quan trọng, đặc biệt trong việc áp dụng các kỹ thuật đó vào tác phẩm thanh nhạc nói chung, ca khúc viết về Thanh Hóa nói riêng. Do vậy, cách chọn lựa kỹ thuật nào áp dụng vào ca khúc nào cho người học là việc làm vô cùng cần thiết trong quá trình đào tạo thanh nhạc.

Từ khóa: Kỹ thuật thanh nhạc; ca khúc viết về Thanh Hóa.